

Iedereen heeft

Voetbaltalent

nummer
5

GEEN TALENT MAG VERLOREN GAAN

Opleidingen

Trainer Coach II

Vertegenwoordigend
voetbal

JPN op maat

Oefenstof

Basisvormen

trainers.voetbal.nl

De Voetbaltrainer 192 2013

Opleiding TC II

Voor trainers met ambitie en discipline

De KNVB streeft ernaar om trainers, die zich verder willen ontwikkelen, te helpen door het aanbieden van een opleidingstraject. In dit artikel wordt de opleiding TC II belicht. De TC II-cursus is er in twee varianten. Als eerste kennen we de reguliere doordeweekse cursus, die vanuit de KNVB georganiseerd is in de diverse districten. Daarnaast wordt TC II aangeboden in samenwerking met een aantal S&B-opleidingen.

Op dit moment vindt de tweede variant waarin TC II wordt gegeven plaats op het CIOS in Arnhem, Sittard, Goes, Heerenveen en Overveen, en de S&B-opleidingen Landstede in Zwolle en Mondriaan in Delft. De Voetbaltrainer kijkt mee met Ad Derksen, docent van de TC II op Landstede in Zwolle en de reguliere opleiding in het district Oost en praat er met cursist Jeroen van der Tol.

Ad Derksen speelde zelf bij onder andere bij NEC Nijmegen (B-contract). Als trainer was hij actief bij vv Hierden, Urk en Zwolsche Boys. Derksen is

in verband met zijn maatschappelijke carrière al vroeg gestopt met training geven en is sinds 1986 actief als docent voor de KNVB Academie.

Doelgroep

Ad Derksen: "In tegenstelling tot de opleiding TC III en TC I, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen jeugd en senioren, is dat bij TC II niet het geval. Jeugdtrainers en seniorentrainers zitten bij elkaar op dezelfde cur-

sus. De TC II-cursist valt te omschrijven als een ambitieuze trainer, die op een redelijk tot hoog niveau acteert. Beide eigenschappen zijn ook wel noodzakelijk voor deze opleiding waar een meer professionele benadering van de trainer wordt gevraagd dan bij TC III. Het niveau waarvoor wordt opgeleid is: tweede en derde klasse amateurs, top- en hoofdklasse vrouwen, A-junioren tweede en derde divisie, B-junioren eredivisie en C-junioren eerste divisie.

Eerste bijeenkomst

Ad Derksen: "De TC II-opleiding duurt een heel voetbalseizoen, maar begint eigenlijk al in juni. In die maand is er een eerste bijeenkomst, waarbij cursisten uitgelegd krijgen wat de bedoeling is van de cursus. Bij TC II is de rode draad: het ontwikkelen van een speelwijze. De cursisten bekwamen maken in plannen, uitvoeren en evalueren vanuit de werkgebieden

'Na de eerste bijeenkomst kunnen de cursisten gelijk van start'

Foto: KNVB.nl

‘Het eerste deel van de cursus is het zwaarst’

rol als assistent. Mijn ervaring is dat cursisten hun weken al snel te vol hebben gepland. Zeker aan het begin van het seizoen. De hoeveelheid tijd die men met de cursus kwijt is, wordt nogal eens onderschat. Mijn advies voor trainers die erover denken om TC II te gaan volgen is dan ook: zorg voor een goede planning en de discipline om deze te volgen. Bijvoorbeeld een functie als assistent-trainer bij een club op het gewenste niveau kan, doordat je wat in de luwte opereert, tijd en ruimte geven om aan je TC II te werken.”

Drie pijlers

Ad Derksen: “Als je puur kijkt naar de inhoud van de TC II-cursus valt het grofweg op te delen in drie werkgebieden: trainen, coachen en begeleiden. De werkgebieden hebben een integraal karakter. Ze zijn te onderscheiden, maar niet te scheiden. Cursisten krijgen opdrachten die steeds met een van deze drie gebieden te maken hebben. Bij trainen gaat het bijvoorbeeld om het maken van een jaarplanning en het trainen van het tactische en voetbalconditionele aspect. Bij coachen gaat het over het maken van wedstrijdanalyses, het houden van een voor- en nabespreking en het ontwikkelen van een speelwijze. Bij begeleiden gaat het over het beïnvloeden van een groepsproces en het samenwerken met een team rondom het team (assistent-trainer, verzorger, leider etc.). Zaken als leiding geven, conflicthantering én teambuilding (groepsprocessen) komen aan bod en er wordt ingegaan op manieren waarop je met je spelers en staf communiceert. Hoe betrek je je spelers bij het proces?”

Differentiëren

Ad Derksen: “Gedurende de cursus wordt aan de drie gebieden gewerkt

coachen van wedstrijden, geven van trainingen en begeleiden van spelers staat dan ook centraal. Het doel van die eerste bijeenkomst is om cursisten gelijk de juiste tools te geven om in de voorbereiding al te kunnen starten bij hun stageclub. Ze moeten vanaf het allereerste moment betrokken raken bij dat team, om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de speelwijze en de ontwikkeling daarvan. Enkele vragen die de cursist onderzoekt: Hoe wil een trainer dat er gevoetbald wordt? Wat is zijn visie (en hoe verhoudt die zich tot de visie van de club)? Wat zijn de consequenties voor trainingen? Hoe vaak wordt er getraind en hoe vaak zijn er (oefen)wedstrijden? Waarom komt een trainer tot bepaalde keuzes? Dat soort zaken. Na die eerste bijeenkomst in juni kunnen cursisten gelijk van start.”

Belasting

Ad Derksen: “De gehele opleiding duurt zoals gezegd ongeveer negen maanden, waarbij cursisten zo’n 130 uur besteden aan stagelopen, bezoe-

ken van wedstrijden en uitvoeren van opdrachten. Qua centrale en groepsbijeenkomsten staat er al 93 uur ingepland en daar komen nog de activiteiten die cursisten in een subgroepje doen bij. Voor zelfstudie (naast het maken van opdrachten) moet een cursist gemiddeld toch wel zo’n vijftig uur uittrekken. De gemiddelde belasting voor de cursus TC II is globaal 300 uur. Natuurlijk gaat de een er gemakkelijker doorheen dan een ander, maar het is wel iets waar cursisten van tevoren goed over moeten nadenken. Het eerste deel van de cursus, ongeveer tot de winterstop, is in mijn ogen het zwaarst. Op Landstede geven wij de TC II-cursus op de woensdag, van ongeveer 16.00 tot 20.00 uur. We werken samen met PEC Zwolle en trainen er voor de cursus geregeld de A- en B-jeugd. De reguliere cursus is meestal ‘s avonds, op de maandag en vrijdag. Naast de momenten dat er contactmomenten zijn in de vorm van centrale en groepsbijeenkomsten, lopen cursisten stage bij een club. Er zijn cursisten bij die zelf al hoofdtrainer zijn en sommigen kiezen voor een

‘Hoe betrek je spelers bij het proces?’

in centrale en groepsbijeenkomsten. De praktijk en de ervaringen van de cursisten zijn leidend. De centrale bijeenkomsten hebben naast de praktijk ook een theoretische component. De verdeling is ongeveer fifty/fifty. De groepsbijeenkomsten zijn op de praktijk toegespitst, maar hebben ook allemaal te maken met trainen, coachen én begeleiden. In de centrale bijeenkomsten is de hele groep aanwezig. In ons geval zijn dat ca. zestien cursisten. In de groepsbijeenkomsten wordt die groep gesplitst. Binnen die groepsbijeenkomsten worden cursisten opnieuw verdeeld en ontstaan groepjes van twee of drie. Door in verschillende groepsgroottes te werken wordt de intensiteit van het leerproces van de cursist vergroot en komt de individuele cursist meer aan bod.”

PVB's

Ad Derksen: “In het gedeelte na de winterstop werken de cursisten toe naar de zogenaamde ‘Proeven van Bekwaamheid’ (PVB's). De eerste periode, dus tot de winterstop, wordt afgesloten met een theorietoets en een toets over Voetbal Conditionele Training (VCT). De PVB's horen bij de drie deelgebieden, die al eerder zijn genoemd. Een PVB is bijvoorbeeld het analyseren van een wedstrijd. Of het houden van een nabespreking, met daaraan gekoppeld het geven van een training. En wat het begeleiden van spelers betreft gaat het erom dat cursisten een plan moeten maken waarbij ze aangeven hoe ze zowel spelers als het team gaan ontwikkelen. Het een houdt daarbij verband met het ander. Want als je spelers beter worden, is je team ook sterker en vice versa. Cursisten reflecteren op hoe ze spelers bij het proces kunnen betrekken en welke taakverdeling er is bin-

nen een team. De docenten proberen de cursisten handvatten te geven om dit alles vorm te geven.”

Structuur

Ad Derksen: “Het werken volgens een bepaalde structuur is belangrijk. Parallel aan de bijeenkomsten loopt namelijk het traject van het ervaringsdeel. Onder het ervaringsdeel vallen de stages, maar ook een lijn met opdrachten. Om te beginnen is er de zelfscan, waarbij cursisten zichzelf onder de loep nemen. Wat kan ik nu al goed en waar kan ik nog aan werken? Cursisten dienen dus hun eigen leervragen te formuleren. Het inleveren van opdrachten verloopt digitaal. Sommige cursisten hebben zichzelf al aangeleerd om met een gedegen planning die opdrachten af te maken en alles goed bij te houden. Ik denk dat het hebben van voldoende tijd en de discipline om alles bij te houden wel voorwaarden zijn om op tijd aan alle onderdelen te kunnen voldoen. De ervaring leert dat ongeveer tachtig procent van de cursisten die zich opgeeft voor TC II, ook daadwerkelijk de eindstreep haalt. Sommigen slagen direct voor een PVB, een ander doet er twee of drie keer over.”

Maatwerk

Ad Derksen: “Gaandeweg de cursus evalueren cursisten hun eigen leervragen en passen deze indien gewenst weer aan. De TC II is een competentiegericht opleiding, wat zeggen wil dat er van meerdere kanten gekeken wordt naar hoe een cursist functioneert en wat hij nodig heeft. Cursisten zijn doorgaans prima in staat dit zelf aan te geven. Om het tijdsplan in de gaten te houden en bij te houden hoe een cursist werkt aan zijn opdrachten en stages, kunnen er tussentijdse ge-

sprekken plaatsvinden. De docent bepaalt in principe of dit nodig is, maar ook een cursist kan hierin een actieve rol spelen. Hoe sta ik ervoor? Wat kan ik al goed en wat kan beter? Binnen de cursus TC II leveren we waar mogelijk maatwerk. En zo hoort het volgens mij ook.”

Verdieping

Ad Derksen: “Ik vind de TC II-opleiding zelf heel boeiend en dynamisch. We gaan vrij diep in op zaken die te maken hebben met trainen, coachen en begeleiden en je merkt dat het niveau van de cursisten over het algemeen redelijk hoog is. Al zitten er natuurlijk altijd de nodige verschillen in. De groep die zich opgeeft voor de TC II wil duidelijk iets bereiken in het voetbal. De inhoud van de cursus sluit bij die ambitie aan. Des te hoger je traint, des te meer wordt er gevraagd van de trainer-coach. Wat begeleiden betreft gaan we dieper in op alles wat rond een team nodig is om te presteren. Hoe ga je als trainer om met je reserves? En hoe zorg je voor duidelijkheid? Op het gebied van trainen is die verdieping er ten opzichte van TC III trouwens ook. Een training geven kun je leren, maar om er ook écht inhoud aan te geven is een stuk lastiger. Bij TC II wordt er juist op dat laatste een veel groter beroep gedaan.”

‘Ongeveer tachtig procent haalt de eindstreep’

Foto: KNVB.nl

Jeroen van der Tol speelde zelf bij Sportclub Eefde, in de derde en vierde klasse op zaterdag. Hij stopte op zijn 31e en werd trainer

van het tweede team. Na twee jaar behaalde hij het diploma TC III en maakte de overstap naar FC Zutphen. Bij die club is hij nu voor het tweede jaar actief als assistent-trainer bij het eerste elftal.

Ideaal

Jeroen van der Tol: "Ik ben op dit moment assistent-trainer bij FC Zutphen, dat in de eerste klasse speelt op zaterdag. De rol van assistent bij een team in de eerste klasse is ook in mijn ogen ideaal, omdat je met je ploeg op hoog niveau speelt en in zo'n omgeving dus al veel leert. De druk die een hoofdtrainer kan ervaren, heb je zelf minder. Bovendien ben je als assistent enerzijds wel actief betrokken bij een team, maar kun je op gezette tijden ook gerust een stapje terug doen. Bijvoorbeeld als zich een periode aandient dat er veel voor TC II gedaan wordt. Of op momenten dat er praktijk- en lesmomenten voor TC II zijn, waardoor je geen training kunt geven."

Bijhouden in een logboek

Jeroen van der Tol: "Het is een heel leuke, diepgaande en leerzame cursus. We zijn nu op de helft en ik heb al veel geleerd. Je krijgt het diploma niet cadeau, maar daar zijn we in juni al voor gewaarschuwd. Tijdens die eerste bijeenkomst in juni werd de basis gelegd van waaruit we zijn gaan werken. Het draait zoals gezegd om het ontwikkelen van een speelwijze, met daarop voortbordurend het maken van een jaarplanning en diverse trainingen. Die trainingen bewaar je vanaf dag één in je logboek. De VCT wordt uitgebreid behandeld en dat is een stuk van de cursus dat ik met name erg interessant vind. Hoe zorg je nu dat je een team gaandeweg een jaar fit houdt?"

Groepsbijeenkomsten

Jeroen van der Tol: "Tijdens die groepsbijeenkomsten, wanneer we bij een amateurclub zijn, gaan we ook echt de diepte in. Je zit in een kleinere groep, dus je krijgt meer mee. Voordat we een groepsbijeenkomst hebben, ben ik er met mijn subgroepje al eens geweest. We kijken dan een wedstrijd bij het stageteam, in mijn geval het eerste elftal. We maken daarvan een wedstrijdanalyse. Aan de hand daarvan bepalen we wat er verbeterd kan worden en maken we een training. Op

de avond dat de cursus daadwerkelijk plaatsvindt, houden we eerst een presentatie voor de overige cursisten. We gaan dan in op de manier waarop het elftal speelt, maar vertellen ook iets over de historie van de club. Vervolgens wordt de wedstrijdanalyse gepresenteerd voor de overige cursisten en geven we een training. Twee personen geven de training en de ander verzorgt de presentatie van de wedstrijdanalyse. De docent en de overige cursisten kijken en geven na afloop feedback. Het traject van wedstrijdanalyse, het zoeken naar verbeterpunten, het maken en geven van een training én het gezamenlijk evalueren maakt dat dit enorm leerzaam is."

Plezier

Jeroen van der Tol: "Buiten het feit dat ik veel leer en veel tijd investeer, heb ik plezier. Ik volg de cursus met mensen die, net als ikzelf, echte liefhebbers zijn van het spelletje. Elke bijeenkomst wordt er gepraat over wat onze resultaten het afgelopen weekend zijn geweest. En we helpen elkaar regelmatig met opdrachten. Het uitwisselen van ervaringen is zeer waardevol en uiteindelijk werken we immers allemaal toe naar dat ene diploma." 🏆

Meer informatie?

Door middel van dit aanbod wil de KNVB een positieve bijdrage leveren aan de alledaagse praktijk van trainer-coaches, leiders en alle andere betrokkenen die het voorrecht hebben met kinderen in de voetbalvereniging te mogen werken. Wilt u, naar aanleiding van dit artikel, meer informatie over opleidingen of ondersteuning die de KNVB u en uw vereniging kan bieden, dan kunt u contact opnemen met de afdelingen Voetbaltechnische Zaken op een van de districtskantoren van de KNVB:

District Noord	0513 – 618900	noord-vtz@knvb.nl
District Oost	0570 – 664242	oost-vtz@knvb.nl
District West 1	020 – 4879130	west1-vtz@knvb.nl
District West 2	010 – 2862111	west2-vtz@knvb.nl
District Zuid 1	076 – 5728300	zuid1-vtz@knvb.nl
District Zuid 2	046 – 4819400	zuid2-vtz@knvb.nl

Voor de TC II en TC I kunt u contact opnemen met:
KNVB Zeist 0343-499256 academie@knvb.nl

Reageren op dit artikel kan via het speciale e-mailadres devoetbaltrainer@knvb.nl.

Jeugdplan Nederland richt zich meer op amateurs

Maatwerk noodzakelijk om talent te rechtvaardigen

Edwin
Petersen

Voor de tweede maal in relatief korte tijd spreekt De Voetbaltrainer met Edwin Petersen, coach van Oranje onder 15. Daarnaast is Petersen immers inhoudelijk verantwoordelijk voor het Jeugdplan Nederland. Binnen dit programma is de afgelopen jaren het nodige veranderd en verbeterd. Zo richt JPN zich inmiddels

meer op talenten uit het amateurvoetbal en wordt er doorlopend gewerkt aan de verdere ontwikkeling van scouts en coaches. Petersen vertelt over de voortgang.

De KNVB stelt het klip en klaar: geen enkel talent mag verloren gaan. Daartoe zet de bond in op een nog betere herkenning van talent, het creëren van het best mogelijke programma en dit te laten begeleiden door de beste jeugdcoaches. De functie van Jeugdplan Nederland is daarbij aan verandering onderhevig. RJO's en BVO's scouten spelers op steeds jongere leeftijd. Veelal worden spelers reeds aan een betaald-voetbalorganisatie verbonden wanneer zij nog slechts de E- of D-leeftijd hebben. De KNVB richt

zich door middel van het JPN daarom meer dan vroeger op het herkennen en ontwikkelen van het talent dat de stap naar dit niveau nog niet heeft kunnen maken.

Structuur

Jeugdplan Nederland heeft de afgelopen tijd nogal een ontwikkeling door-gemaakt. Was is hieraan voorafgegaan, en wat is de huidige situatie?

Edwin Petersen: "Wat eraan voorafgegaan is, is het besef dat talentherkenning meer dan ooit een gezamenlijke

verantwoordelijkheid is van de bond, de jeugdopleidingen in het betaalde voetbal en de amateurclubs. Als we betere nationale teams willen, moet het algehele instapniveau van het voetbal omhoog om de doorstroom naar het betaalde voetbal, en de kwaliteit daarvan te verhogen. Daartoe zet de KNVB onder meer het Jeugdplan Nederland in.

We kennen een twee-sporenmodel, JPN AV (amateurvoetbal) en JPN BV (betaald voetbal). De meeste activiteiten vinden plaats in de AV-lijn. Dit heeft te maken met de veranderde functie met het JPN ten opzichte van een aantal jaren geleden. Het opleiden van toptalenten wordt inmiddels vooral gedaan door RJO's/BVO's, die goed gefaciliteerd zijn om deze spelers een optimale opleiding te geven. Hier is het JPN minder op zijn plek. Daarom zetten we nu extra sterk in op de amateurlijn, waarbij we spelers die de stap naar een BVO (nog) niet hebben kunnen maken nieuwe kansen kunnen bieden en ook overige spelers verder kunnen ontwikkelen. Uit een onderzoek is gebleken dat het goed zou zijn als we meer activiteiten op maat zouden ontwikkelen en als er meer flexibiliteit zou komen in het pakket dat wij aanbieden aan talentvolle jonge spelers. Voor de BV-lijn houden we één team in stand omdat dit het voorportaal is voor ons eerste nationale team, Onder 15. Deze spelers moeten

'JPN is een paraplu met activiteiten ten behoeve van selectievoetbal'

Foto's: KNVB.nl

worden gestimuleerd om sneller de aansluiting te vinden met het niveau dat internationaal vereist is. Het is komen vast te staan dat in diverse regio's in Nederland voetbal op verschillende niveaus staat. Je kunt het niveau in het westen niet vergelijken met dat in het noorden of het diepe zuiden. In de Randstad ligt het niveau simpelweg hoger doordat er getalsmatig meer talentvolle spelers zijn. Dat betekent ook iets voor het herkennen, scouten en laten instromen van talent. De KNVB wil daarom maatwerk aanbieden. Op deze manier moet het JPN een paraplu zijn van activiteiten ten behoeve van het selectievoetbal.”

Kunt u meer vertellen over de elementen die het programma daadwerkelijk 'op maat' maken?

Edwin Petersen: “Voor het eerst hebben we dit jaar ingezet op een situatie waarin districten meer naar hun eigen specifieke situatie kunnen kijken en JPN daarop kunnen laten aansluiten. Je kunt dan denken aan het aantal activiteiten dat georganiseerd wordt, het aantal spelers dat per leeftijdsgroep

wordt gescout of wijzigingen in de programmering.

In District Noord zijn spelers die bij kleinere clubs spelen vaak moeilijker als talent te herkennen. In dit district wil de KNVB daarom meer middelen kunnen aanwenden voor het herkennen van talent. Daarvoor moet bijvoorbeeld de scouting beter gestructureerd worden. Er is een scoutingsplan gekomen, waarin de scouts per persoon minder clubs krijgen toegewezen dan voorheen, meer tijd aan een club kunnen besteden en er beter inzicht ontstaat in de ontwikkeling van de spelers. Vergelijken we dit met District West II, dan zien we veel meer clubs die zich op landelijk niveau of Hoofdklasseniveau bevinden. Hierdoor is eenvoudiger in te schatten waar de beste spelers zich bevinden en wat het niveau van de spelers is, afgezet tegen het hoogste niveau. Het moge duidelijk zijn dat dit andere eisen met zich meebrengt ten aanzien van scouting. Een ander voorbeeld is de situatie in Zuid II, waar lange tijd geen RJO bestond. Hier wil de KNVB bijvoorbeeld inzetten op meer activiteiten voor de

BV-lijn Onder 14. Talentrijke spelers kregen voorheen nooit gelijke kansen om zich optimaal te ontwikkelen naar een nationaal team. Wij nemen dan onze verantwoordelijkheid door dit bespreekbaar te maken en wat extra's te doen.

De rol van de districten is dus groter geworden. Daarnaast is door het wegvallen van de regiocoach de inbreng van de clubs ook groter geworden. Het invullen van een inventarisatieformulier voor talenten is hier een voorbeeld van. Monitoren wordt daarin het komende jaar zeer belangrijk, om te zien of we hieruit voldoende rendement halen. Centraal willen we naar een meer digitale omgeving waarin veel meer informatie verwerkt kan worden. Zo moeten we nog beter in kaart kunnen brengen wie talentvol zijn, wie er doorstroomt naar een hoger niveau en wat de uitstroom is. We kunnen dan landelijk binnen een bepaalde leeftijdscategorie ook een positieanalyse maken. Indien daaruit bijvoorbeeld blijkt dat we op linksachter steeds rechtsbenige spelers moe-

'De scout moet het aantal dominante voetbalhandelingen per positie beoordelen'

ten opstellen, dan betekent dit ook weer iets voor onze scouting."

Scouting

Indien je werkt met veel vrijwilligers, is het risico aanwezig dat zij door veel verschillende brillen kijken wanneer zij scouten. Wat doet de KNVB om dat gevaar aan banden te leggen?

Edwin Petersen: "Dit is een kernthema waaraan we moeten werken. Ook als we met tien trainers van een hoog niveau naar een wedstrijd kijken, zelfs dan komen er vaak verschillende meningen uit. Scouting is absoluut een topprioriteit. Immers, indien je scouting niet op orde is en je daardoor wellicht talentvolle spelers niet in beeld hebt, kun je onmogelijk bepalen of je een bepaald vertegenwoordigend team al dan niet in stand moet houden.

Scouts worden daarom geschoold. De afdelingen VTZ in de verschillende districten zijn daar nauw bij betrokken. De scouts leren bijvoorbeeld aan de hand van richtlijnen hoe zij in eerste instantie de 'grove' scouting moeten verrichten. Dit betekent dat zij met behulp van een aantal relatief eenvoudig te herkennen indicatoren in beeld brengen welke spelers voor de vertegenwoordigende elftallen interessant kunnen zijn. De fijnmazige scouting vindt daarna plaats door de professionals.

Je hebt gelijk als je stelt dat het een gevaar is dat iedere scout zijn eigen referentiekader gaat gebruiken en dat we daarom appels met peren gaan vergelijken. Om het inzichtelijker te maken, hebben we spelersprofielen per positie gestandaardiseerd. Dit zijn de zgn. 'dominante voetbalhandelingen' per positie die leidend zijn als het gaat om het kijken naar, en het beoordelen van voetballen. Hierover is in een eerder stadium in De Voetbal-

trainer in een interview met collega Wim van Zwam (De Voetbaltrainer 189, red.) al het nodige gezegd."

Indien de VTZ'er met een aantal scouts bij elkaar zit om de instructies te geven, hoe gaat dit dan in zijn werk?

Edwin Petersen: "Dit wordt veelal in de praktijk gedaan. Men bezoekt een wedstrijd en gaat van daaruit samen bepalen hoe acties beoordeeld dienen te worden. Scouts krijgen dan veelal een opdracht, een linie waarop zij specifiek moeten letten bijvoorbeeld. Wat zijn dan de dominante handelingen en hoe vaak gaat dat goed of niet goed? En wie houden die dominante handelingen het langst en het best vol, en zijn daarom de beste spelers? Het gaat dan steeds meer naar het oordelen aan de hand van de beschreven dominante handelingen per positie.

Een heel interessant aspect daarin is, hoe we moeten kijken naar fysieke verschillen. Het geboortemaandeffect is daarin belangrijk evenals de biologische leeftijd, ofwel de vroegrijpers en de laatrijpers. Kinderen die een fysieke voorsprong hebben op anderen leveren nu eenmaal vaker een concrete bijdrage aan het wedstrijdresultaat. Maar zij zijn op termijn niet altijd de meest talentvolle spelers.

Om aan die verschillen tegemoet te komen, worden in sommige districten nu eerstehalfjaarsteams en tweedehalfjaarsteam gemaakt. Hiermee krijgen in ieder geval ook de kinderen die in de latere maanden geboren zijn, gelijke kansen binnen JPN. Blijft het risico dat een laatrijpe vroeggeborene (dus een speler die in de eerste maanden geboren is, maar zich pas op wat latere leeftijd ontwikkelt) alsnog buiten de boot valt. Misschien heeft hij het juist nodig om zich tussen grotere jongens te begeven, om overle-

vingsdrang te ontwikkelen. In West II bijvoorbeeld werken zij in hun selectiebeleid met grotere aantallen spelers en daarom niet met halfjaarsteams. Dit geeft tussen districten interessant vergelijkingsmateriaal en blijft voer geven voor discussie met als doel steeds dichter bij de waarheid te komen."

Coaches

Zodra de scouting is afgerond, komen de spelers binnen. Die krijgen te maken met coaches. Hoe zorgt de KNVB ervoor dat die coaches dezelfde taal spreken?

Edwin Petersen: "Dat is een volgend kernthema. We praten dan vooral over het ontwikkelen van talentcoaches, zoals we die tegenwoordig noemen. Zij hebben regelmatig centrale scholingen in de districten. Dit is de basis van hun opleiding en ontwikkeling. De coaches worden daarnaast intensief begeleid, veelal op hun werkplek. Dit is de verdieping die bovenop de centrale bijeenkomsten gelegd wordt. Op die manier denken we dat we nog beter in staat zijn om coaches handvatten te geven bij hun werkzaamheden. Zo zal ik zelf nooit schromen om, als ik ergens een wedstrijd van een vertegenwoordigend jeugdelftal bezoek, het moment aan te grijpen om met de coach in contact te

treten en met hem zijn werkzaamheden te bespreken. Belangrijk gemeenschappelijk vertrekpunt is dat we als coaches het talent in alle opzichten proberen te rechtvaardigen, en mijn vraag is dan altijd: ben je daartoe in staat geweest? Waren de randvoorwaarden optimaal? Heb je als coach de juiste beslissingen genomen?"

Speelwijze

Welke elementen spelen, behalve digitalisering en verdere opleiding van scouts en jeugdcoaches, verder nog een rol bij de ontwikkeling van Jeugdplan Nederland?

Edwin Petersen: "Dan denk ik vooral aan de ontwikkeling van onze dominante, initiatiefrijke en aanvallende speelwijze. Die is erg belangrijk om onze identiteit te bewaken en als vertegenwoordigend elftal herkenbaar te zijn. Daarnaast is het een leidraad om succesvol te zijn bij onze prestatieteams. Daarin zitten elementen als initiatief nemen en dominant zijn. Als we de bal hebben, willen we doelmatig opbouwen van achteruit om bij het doel van de tegenstander te komen. Verliezen we de bal, dan willen we direct weer druk zetten om hem zo snel mogelijk te veroveren. De ruimte tussen de bal en het doel moet altijd goed verdedigd worden. Ook binnen

de digitale omgeving moeten we dat doorontwikkelen. We hebben elementen benoemd die we terug willen zien in de speelwijze bij alle geledingen van Onder 12 tot en met Onder 16, o.a. opkomende backs, een aanvallende middenvelder kort achter de voorhoede, breed spelende buitenspelers. Door middel van kwaliteitsmetingen (wat doen we, wat zijn daarvan de resultaten) en kwantiteitsmetingen (hoe vaak doen we dat) brengen we deze aspecten in kaart.

Om de speelwijze te verspreiden, werken we nu ook binnen de districten met videoanalyse. Op die wijze laten we zien wat gevraagd wordt binnen de teamfuncties aanvallen, verdedigen en omschakelen. Per leeftijdsgroep brengen we nu in beeld wat karakteristiek is voor die leeftijd, als je kijkt naar wat ze kunnen wanneer we ze binnenkrijgen en hoe ze er voor staan aan het einde van het jaar. Die karakteristieken kunnen we straks in beeld brengen en fragmentarisch binnen alle teamfuncties laten zien. Dat is nodig om uiteindelijk binnen het hele proces dezelfde taal te blijven spreken en onze aanpak exact af te stemmen op die leeftijdsgroep.

Zo moeten bijvoorbeeld door een speler van Onder 12 de basistaken nog geleerd worden. Dit moet hun nog echt aangereikt worden. Je ziet de samenhang in een linie tussen spelers nog veel minder, laat staan die tus-

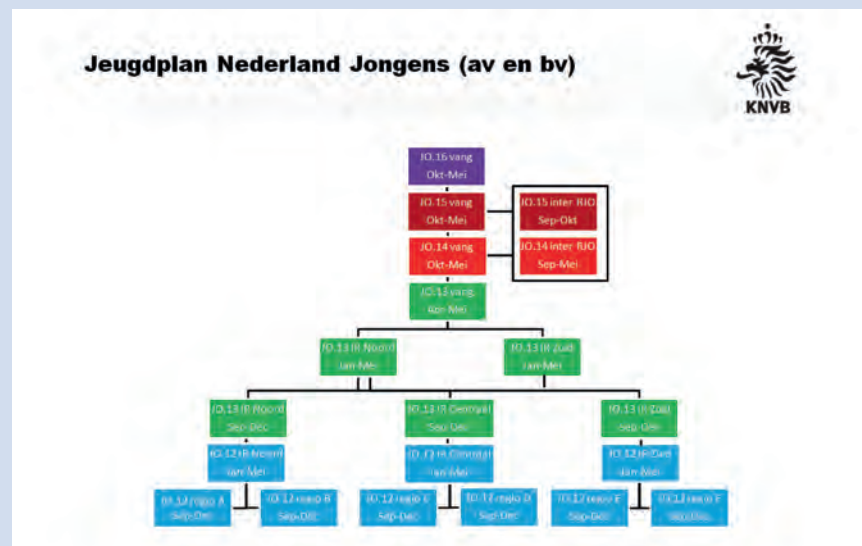
sen spelers uit verschillende linies. Bij een speler van Onder 16 wordt al veel meer gekeken naar samenspelen. De inzichtelijke component is hier veel meer aanwezig, ook als het gaat om samenwerking tussen verschillende linies. Dat is een flink verschil waarvan de coach zich goed bewust dient te zijn. M.a.w. onze speelwijze is dominant in veel opzichten; in hoe we kijken naar voetballers, wat we willen ontwikkelen, op welke manier we willen presteren en hoe we met elkaar evalueren. Los van het winnen of verliezen van een wedstrijd moet onze Nederlandse speelwijze altijd herkenbaar zijn!"

Reageren op dit artikel kan via het speciale e-mailadres devoetbaltrainer@knvb.nl.

Samenvatting:

- Binnen het JPN worden tegenwoordig vooral activiteiten in de amateurlijn georganiseerd.
- Districten kunnen het JPN meer naar eigen inzicht inzetten.
- De scout moet leren beoordelen aan de hand van dominante voetbalhandelingen.
- De elementen die een rol spelen in de speelwijze, zijn nadrukkelijk omschreven.
- Door digitalisering zal de speelwijze ook in de districten verder verspreid en ontwikkeld worden.

Voorbeeld van de organisatiestructuur van district West II.

Ontwikkelen van speelwijze

Basisvormen

In het voorafgaande artikel over het Jeugdplan op Maat vertelde Edwin Petersen, bondscoach Onder 15, op welke manier het Jeugdplan Nederland (JPN) zich vooral richt op amateurs. Maatwerk is noodzakelijk om talent te rechtvaardigen, zo luidt het credo. Door de JPN-teams worden voorname-lijk wedstrijden gespeeld waarin steeds nadrukkelijk aandacht wordt ge-schonken aan de ontwikkeling van een speelwijze.

De volgende twee trainingsvormen kunnen daarbij een hulpmiddel zijn.

Basisvorm 1

Doel

- beter leren aanvallen en verdedigen in een vereenvoudigde basisvorm

Inhoud

- scoren: aanvallers kunnen scoren door een pass op de spits die de bal op de ondersteunende middenvelder (6) direct terugkaatst waarna hij de bal kan meenemen voor een gecon-troleerde dribbel in een neutrale zone
- de verdedigende partij kan vanuit een afpakmoment scoren op het grote doel

Coaching

Aanvallen:

- 'Ruimte zo groot mogelijk (lengte en breedte).'
- 'Middenvelders leren om vrij te lo-pen tussen de linies (6 en 8).'
- 'Middenvelders leren bijsluiten bij de spits (9) zonder bal. Dit kan ook een 10 positie zijn.'
- 'De juiste balsnelheid, de balrichting en het juiste moment kiezen in re-latie tot elkaars positie – is de kwali-teit waar je naar op zoek moet.'

Verdedigen:

- 'Druk zetten met elkaar in de voor-ste linie en de bal leiden naar een kant waar je de bal kunt veroveren. Dit kunnen ook middenvelders zijn in samenwerking met hun verdedi-gers.'
- 'Rugdekking leren geven aan elkaar om ruimtes door het midden te voorkomen.'
- 'Meelopen met je man (volgen in eindfase).'

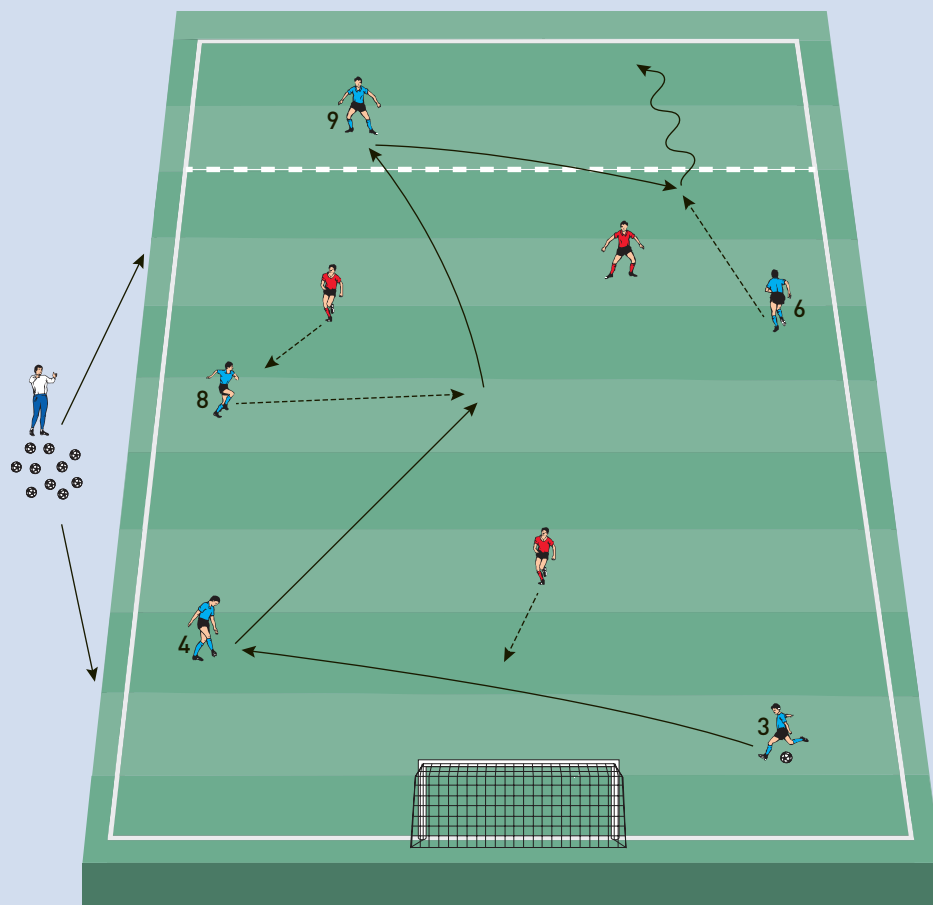

Foto: KNVB.nl

Basisvorm 2

Doel

- beter leren aanvallen en verdedigen in een vereenvoudigde basisvorm

Inhoud

- scoren: aanvallers kunnen scoren door een pass op de spits die de bal op de ondersteunende middenvelder (6) direct terugkaatst waarna hij de bal kan meenemen voor een gecontroleerde dribbel in een neutrale zone
- de verdedigende partij kan vanuit een afpakmoment scoren op het kleine/grote doel

Coaching

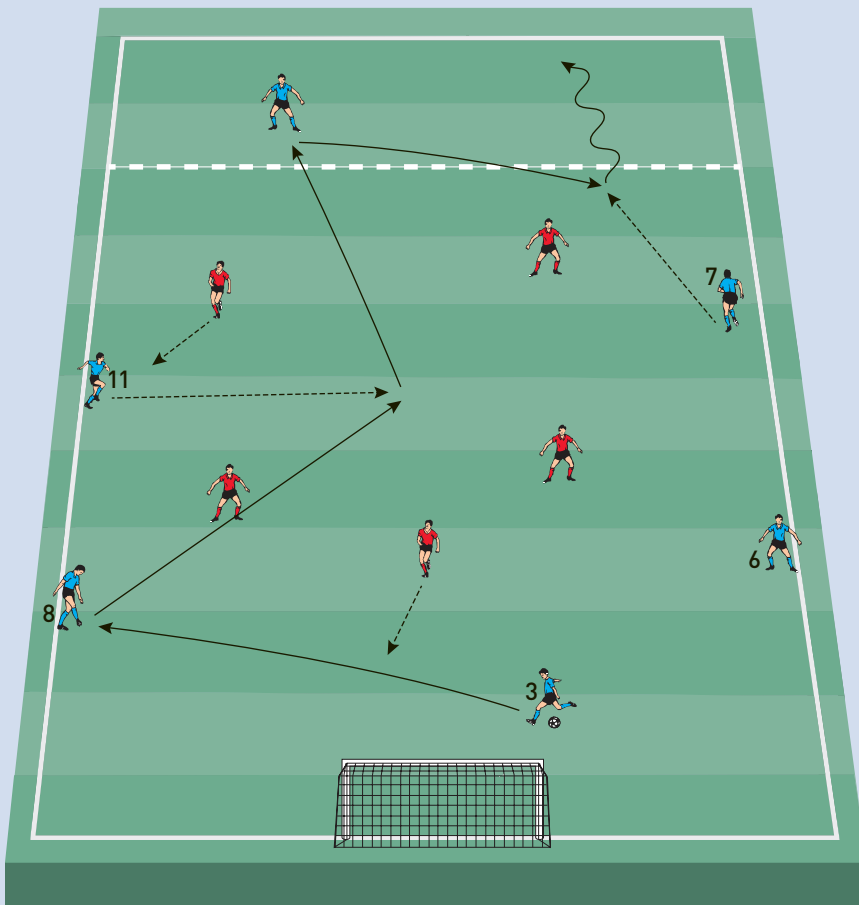
Aanvallen:

- 'Ruimte zo groot mogelijk (lengte en breedte).'
- 'Middenvelders leren om vrij te lopen tussen de linies (6 en 8). Dit kun je ook vertalen naar je buitenste aanvallers (7 en 11).'
- 'Middenvelders leren bijsluiten bij de spits (9) zonder bal. Dit kan ook een 10 positie zijn.'
- 'De juiste balsnelheid, de balrichting en het juiste moment kiezen in relatie tot elkaars positie – is de kwaliteit waar je naar op zoek moet.'

Verdedigen:

- 'Druk zetten met elkaar in de voorste linie en de bal leiden naar een kant waar je de bal kunt veroveren. Dit kunnen ook middenvelders zijn in samenwerking met hun verdedigers.'
- 'Rugdekking leren geven aan elkaar om ruimtes door het midden te voorkomen.'
- 'Meelopen met je man (volgen in eindfase).'

Reageren op dit artikel kan via het speciale e-mailadres devoetbaltrainer@knvb.nl.

ALLES OVER DE ONTKNOPING!

TIJDELIJK 50% KORTING

GA NU NAAR
www.vi.nl/abonnement

De Eredivisie, het KNVB-bekertoernooi, de Champions League en de Europa League, de komende maanden worden op alle fronten de prijzen verdeeld. Met de spraakmakende columns, interviews en reportages van Voetbal International zit u tijdens deze beslissende maanden op de eerste rang. U ontvangt de eerste 26 weken VI voor slechts € 34,15.

Abonneren? Ga naar www.vi.nl/abonnement of bel direct 0900-0162 (€ 0,15 p/m)

voetbal
INTERNATIONAL